

Novela zákona o sociálně-právní ochraně dětí

prosinec 2012

Odbor rodiny a ochrany práv dětí

NOVELA ZÁKONA O SOCIÁLNĚ PRÁVNÍ OCHRANĚ DĚTÍ

ZÁKON Č. 401/2012 Sb.

ze dne 7. listopadu 2012,

**kterým se mění zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů,
a další související zákony**

Novela zákona o sociálně právní ochraně dětí – první krok (dílčí změna)

- Prošla dvakrát mezirezortním připomínkovým řízením
- **Vláda předložila Poslanecké sněmovně návrh zákona 28. 12. 2011.**
- **Sněmovní tisk 564, senátní tisk 374**
- **Definitivně schválena Poslaneckou sněmovnou dne 7. 11. 2012**
- **Ve Sbírce zákonů vyšla pod č. 401/2012**
- **Účinnost od 1. 1. 2013**

- Nastavení podmínek pro vytvoření sítě služeb pro práci v rodinách

- Stanovení závazných postupů pro činnost orgánů sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) a dalších účastníků systému

- Rozvoj náhradní rodinné péče, zvýšení podpory pěstounské péče, hmotné zajištění pěstounské péče na přechodnou dobu, změna způsobu příprav pěstounů, vytváření podmínek pro zřízení podpůrných a odlehčovacích služeb pro nové i stávající pěstounské rodiny

- Zavedení standardů kvality práce a nastavení minimálních rámců činnosti pro všechny subjekty v systému

Právní úprava

- Novela zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (č. 401/2012 Sb., účinnost od 1. ledna 2013)
- Prováděcí vyhláška k zákonu o sociálně-právní ochraně dětí
- Novela zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních (č. 333/2012 Sb., účinnost od 1. listopadu 2012)
- Zákon o mediaci 202/2012 Sb. (účinnost od 1. září 2012)
- Nový občanský zákoník (89/2012 Sb.) a změnový zákon k občanskému zákoníku (účinnosti od 1. ledna 2014)
- Nový zákon o nesporném řízení (procesní norma)

II.

NOVELA ZÁKONA O SOCIÁLNĚ-PRÁVNÍ OCHRANĚ DĚTÍ

ZMĚNY V ČINNOSTI ORGÁNŮ SOCIÁLNĚ PRÁVNÍ OCHRANY

Vyhodnocení situace dítěte a rodiny (§ 10 odst. 3)

„(3) Obecní úřad obce s rozšířenou působností je povinen...

c) pravidelně vyhodnocovat situaci dítěte a jeho rodiny, a to zejména z hlediska posouzení, zda se jedná o dítě uvedené v § 6, podle druhu a rozsahu opatření nezbytných k ochraně dítěte, a poskytovat pomoc rodičům nebo jiným osobám odpovědným za výchovu dítěte,“

Vyhodnocení situace dítěte a rodiny

Příklad vyhodnocovacího rámce

Hodnocení dítěte, rodiny a prostředí

- Zdravotní stav dítěte
- Emoční vývoj a vývoj chování
- Rodinné a sociální vztahy, rodinná historie
- Vzdělávání
- Samostatnost a sebeobsluha
- Bydlení
- Finanční situace
- Sociální začlenění rodiny

Vyhodnocení situace dítěte a rodiny

Příklad vyhodnocovacího rámce

Hodnocení rodičovských kompetencí a kapacity

- Základní péče o dítě
- Zajištění bezpečí a ochrany
- Citová vřelost
- Stimulace a podněty
- Vedení a hranice
- Stabilita

Specifické hodnocení v některých situacích, např. rizika se zvyšují, jedná-li se o malé dítě apod.

Příklad vyhodnocovacího rámce Oblast základní péče o dítě

Jaké informace má OSPOD mít	Kdo informaci zajistí	Použité metody
<p>Zajištění výživy, tepla, bydlení, oblečení zdravotní péče, omezování pohybu/omezování přístupu domů, Zajištění využívání služeb dalších organizací</p>	<p>OSPOD Odborník- psycholog Psychoterapeut Návazná služba Lékař Učitel apod.</p>	<p>Pozorování, rozhovor s rodiči, rozhovor s dítětem, Rozhovor s dalšími osobami (sousedé, příbuzní...), zpráva psychologa, lékaře, učitele atd.</p>

Individuální plán ochrany dítěte (§ 10 odst. 3)

„(3) Obecní úřad obce s rozšířenou působností je povinen ...

d) zpracovat na základě vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny podle 10 odst. 3 písm. c) individuální plán ochrany dítěte, který vymezuje příčiny ohrožení dítěte, stanoví opatření k zajištění ochrany dítěte, k poskytnutí pomoci rodině ohroženého dítěte a k posílení funkcí rodiny a stanoví časový plán pro provádění těchto opatření, a to ve spolupráci s rodiči nebo jinou osobou odpovědnou za výchovu dítěte, dítětem a odborníky, kteří se podílejí na řešení problému dítěte a jeho rodiny,“

Individuální plán ochrany dítěte (§ 10 odst. 3)

Rámcový obsah individuálního plánu ochrany dítěte:

- popis příčin ohrožení dítěte a důvodů zahájení sociálně-právní ochrany,
- vyhodnocení druhu a rozsahu opatření nezbytných k ochraně dítěte a poskytnutí pomoci rodičům a stanovení cíle těchto opatření
- postup spolupráce OSPOD s ostatními orgány veřejné správy a dalšími subjekty (např. pomáhající nestátní organizace, škola, lékař, samospráva a další)
- rozsah spolupráce rodičů nebo jiných osob zodpovědných za výchovu dítěte s OSPOD a dalšími subjekty zapojenými do řešení situace dítěte
- časový plán pro provádění konkrétních opatření v rámci sociálně-právní ochrany v daném případě
- způsob hodnocení a ověřování plnění naplánovaných opatření ze strany rodičů, OSPOD a dalších zapojených subjektů a návrh dalších možných opatření pro případ, že naplánovaná opatření nebyla v dostatečné míře realizována

Individuální plán ochrany dítěte (§ 10 odst. 5)

„(5) Individuální plán ochrany dítěte se

a) zpracovává s důrazem na přijetí opatření, které umožní setrvání dítěte v péči rodičů nebo jiných osob odpovědných za výchovu dítěte,

b) vypracovává od počátku doby poskytování sociálně-právní ochrany, nejpozději do 1 měsíce od zařazení dítěte do evidence obecního úřadu obce s rozšířenou působností,

c) pravidelně aktualizuje, zejména v situacích, kdy je uloženo výchovné opatření, nařízena ústavní výchova, ochranná výchova nebo kdy je dítě svěřeno do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, do pěstounské péče nebo jiné náhradní výchovy.“

Závaznost individuálního plánu ochrany dítěte

Individuálním plánem se řídí:

- **ZDVOP § 42a odst. 1) písm. h)**

ZDVOP je povinno spolupracovat s rodinou dítěte a poskytnout této rodině pomoc při vyřizování a zajišťování záležitostí týkajících se dítěte, zajistit jim terapii, nácvik rodičovských a dalších dovedností...
v souladu s IPOD zpracovaným OSPOD

- **Dohody o výkonu pěstounské péče § 47b odst. 3**

Dohoda nebo správní rozhodnutí musí být v souladu s rozhodnutím soudu o svěření dítěte do péče osoby pečující nebo osoby v evidenci a s **IPOD**

- **Školská zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a preventivně výchovnou péči**

§ 1 odst. 4 zák. 109/2002 Sb. : Zařízení a střediska spolupracují s OSPOD **v souladu s IPOD**

Případová konference (§ 10 odst. 3)

„(3) Obecní úřad obce s rozšířenou působností je povinen

e) pořádat případové konference pro řešení konkrétních situací ohrožených dětí a jejich rodin, a to ve spolupráci s rodiči a jinou osobou odpovědnou za výchovu dítěte, dalšími přizvanými osobami, zejména zástupci škol, školských zařízení, zařízení poskytovatelů zdravotních služeb, orgánů činných v sociální oblasti, orgánů policie, státních zástupců, odborných pracovníků v oblasti náhradní rodinné péče, poskytovatelů sociálních služeb a pověřených osob; pro účast na případové konferenci platí § 38 odst. 7 obdobně.“

Případová konference (§ 10 odst. 3)

- dochází k zakotvení institutu **případové konference jako jedné z metod práce OSPOD** při poskytování sociálně-právní ochrany
- případová konference je možným postupem, který OSPOD využívá při řešení situací ohrožených rodin a dětí
- případová konference spočívá v zapojení dětí, rodičů, jiných osob zodpovědných za výchovu, jiných osob blízkých rodině a dítěti a dalších subjektů podílejících se na ochraně dítěte a řešení jeho situace
- okruh zapojených osob a subjektů určuje OSPOD, který přihlíží rovněž k doporučením a návrhům ostatních. Může se jednat zejména o školy a školská zařízení, poskytovatele sociálních služeb, lékaře, zdravotnická zařízení, orgány činné v oblasti sociálního zabezpečení, Policii České republiky, obecní policii, státní zástupce a zástupkyně, úředníky a úřednice Probační a mediační služby České republiky a další odborné pracovníky a pracovnice (např. psychology a psycholožky) aj.

Odborná poradenská pomoc (§ 12 odst. 1)

Rozšíření možnosti OSPOD vydat rozhodnutí o povinnosti rodičů nebo jiných osob odpovědných za výchovu dítěte využít odbornou poradenskou pomoc – uložení povinnosti spolupracovat s určenými osobami a subjekty:

„(1) Obecní úřad obce s rozšířenou působností může uložit rodičům povinnost využít **odbornou poradenskou pomoc**, pokud rodiče

c) nevyužili možnosti odborné poradenské pomoci potřebné k překonání problémů rodiny a k odvrácení umístění dítěte do náhradní péče nebo nedbali na doporučení spolupracovat s pověřenými osobami, poskytovateli odborných poradenských služeb nebo mediátorem.“

Výchovná opatření (§ 13)

- (1) Vyžaduje-li to zájem na řádné výchově dítěte, může **obecní úřad obce s rozšířenou působností**
- a) **napomenout** vhodným způsobem dítě, rodiče, jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte, popřípadě toho, kdo narušuje řádnou péči o dítě,
 - b) stanovit nad dítětem **dohled** a provádět jej za součinnosti orgánu sociálně- právní ochrany, školy, popřípadě dalších institucí a osob, které působí zejména v místě bydliště nebo pracoviště dítěte,
 - c) **uložit dítěti, rodičům nebo jiným osobám odpovědným za výchovu dítěte omezení** bránící působení škodlivých vlivů na výchovu dítěte, zejména zákaz určitých činností, návštěv určitých míst, akcí nebo zařízení nevhodných vzhledem k osobě dítěte a jeho vývoji, nebo
 - d) uložit dítěti, rodičům nebo jiným osobám odpovědným za výchovu dítěte **povinnost využít odbornou poradenskou pomoc** nebo uložit povinnost **účastnit se prvního setkání se zapsaným mediátorem** v rozsahu 3 hodin nebo terapie; ustanovení § 12 odst. 1 tím není dotčeno.

Výchovná opatření (§ 13)

(2) Obecní úřad obce s rozšířenou působností při rozhodování o výchovných opatřeních podle odstavce 1 přihlédne k tomu, **že projednávání nedostatků podle § 10 odst. 1 písm. b) až d) nevedlo k nápravě.**

(3) Obecní úřad obce s rozšířenou působností může požádat příslušný obecní úřad, aby sledoval, zda jsou dodržována výchovná opatření, o nichž rozhodl.“

- **Příslušnost k rozhodování o uložení výchovných opatření podle § 13 je z obecních úřadů I. stupně převedena na obecní úřady obcí s rozšířenou působností**
- ***Přechodné ustanovení*** - Řízení o uložení výchovných opatření, které nebylo pravomocně skončeno před 1. lednem 2013, dokončí příslušný obecní úřad podle právních předpisů ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona.
- Pokud bylo o uložení výchovného opatření pravomocně rozhodnuto obecním úřadem před 1. lednem 2013, je příslušný k dohledu nad dodržováním výchovného opatření, k ukládání sankcí za ztěžování nebo maření výkonu výchovného opatření, nebo ke zrušení uloženého výchovného opatření **obecní úřad obce s rozšířenou působností podle místa trvalého pobytu dítěte.**

Výchovná opatření – doprovodná novelizace zákona o rodině (§ 43 ZoR)

(1) Vyžaduje-li to zájem na řádné výchově dítěte, a neučiní-li tak orgán sociálně-právní ochrany dětí, může soud **rozhodnout o výchovném opatření podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí¹³⁾**.

(2) Soud sleduje, zda je dodržováno výchovné opatření, o kterém rozhodl, a hodnotí jeho účinnost zpravidla v součinnosti s orgánem sociálně-právní ochrany dětí, případně dalšími osobami.

(3) Učinil-li orgán sociálně-právní ochrany dětí **výchovné opatření podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí**, nepotřebuje schválení soudu.

¹³⁾ § 13 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

Výchovná opatření (§ 13a)

(1) Vyžaduje-li to zájem dítěte a výchovná opatření podle § 13 odst. 1 nevedla k nápravě, může **soud dočasně odejmout dítě z péče** rodičů nebo jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte; přitom dítěti **nařídí nejdéle na 3 měsíce** pobyt ve

- středisku výchovné péče nebo v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, nebo
- zařízení poskytovatele zdravotních služeb nebo v domově pro osoby se zdravotním postižením.

Výchovná opatření (§ 13a odst. 4)

(4) V souvislosti s řešením sporu rodičů o výchově dítěte může soud rozhodnout o **pobytu dítěte v zařízení poskytovatele zdravotních služeb** podle odstavce 1 písm. b), jen vyžaduje-li to zdravotní stav dítěte a za podmíněk, že

- a) je prokázáno, že existuje naléhavá potřeba umístění dítěte do tohoto zařízení s ohledem na zájem dítěte a jeho další citový, psychický a rozumový vývoj,
- b) nepostačuje využití jiných opatření k ochraně dítěte,
- c) je soudem **předem omezena doba pobytu dítěte** v zařízení poskytovatele zdravotních služeb a
- d) současně je rodičům uložena povinnost využít odbornou poradenskou pomoc směřující k nápravě vztahů v rodině.

Vymezení uvedených restriktivních podmínek vychází z obsahu nálezu Ústavního soudu ČR ve věci nepřipustnosti umístění dítěte do psychiatrické léčebny v souvislosti s řešením sporu rodičů o výchovu a styk s dítětem (nález sp. zn. III. ÚS 3363/10 ze dne 13. 7. 2011).

Výchovná opatření (§ 13a odst. 5, 6)

(5) Soud může dobu trvání výchovného opatření podle 13 odst. 1 **zcela výjimečně prodloužit**, zejména v případě, že si rodiče nebo jiná osoba odpovědná za výchovu dítěte prokazatelně upravuje své poměry tak, aby mohla převzít dítě do osobní péče. Celková doba nepřetržitého trvání výchovného opatření podle odstavce 1 **nesmí přesáhnout 6 měsíců**.

(6) Doby pobytu dítěte ve středisku výchovné péče, v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, v zařízení poskytovatele zdravotních služeb nebo v domově pro osoby se zdravotním postižením, který je uložen na základě předběžného opatření podle § 76 nebo § 76a občanského soudního řádu nebo výchovného opatření podle § 13 odst. 1, **se pro účely posouzení celkové doby nepřetržitého trvání výchovného opatření podle odstavce 5 sčítají**. Povolení přechodného pobytu (návštěvy) u rodičů nebo jiných osob podle § 30 nemá na celkovou dobu trvání výchovného opatření podle odstavce 5 vliv.“

DOPROVODNÁ NOVELIZACE OBČANSKÉHO SOUDNÍHO ŘÁDU - § 162 OSŘ:

(1) Předběžně vykonatelné jsou rozsudky

c) jimiž se prodlužuje trvání výchovného opatření, kterým bylo dítě dočasně odňato z péče rodičů nebo jiné fyzické osoby¹⁰²⁾.

¹⁰²⁾ § 13a zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

Podávání návrhů OSPOD k soudu (§ 14)

„(1) Obecní úřad obce s rozšířenou působností podává za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem návrh soudu ...

- f) na svěřeni dítěte do pěstounské péče na přechodnou dobu a jeho zrušení,**
- g) na nařízení výchovného opatření podle § 13a, na prodloužení doby trvání tohoto výchovného opatření nebo na jeho zrušení.**

(2) OÚORP je povinen před podáním návrhu soudu podle odst. 1 ...

- a) projednat s rodiči nebo jinými osobami odpovědnými za výchovu dítěte důvody, pro které má dojít nebo došlo k podání návrhu soudu, poučit je srozumitelně a prokazatelně o jejich právech a povinnostech vyplývajících z rodičovské zodpovědnosti a důsledcích neplnění těchto povinností; to neplatí v případě, že rodič nebo jiná osoba odpovědná za výchovu dítěte je nezvěstná, pro dlouhodobý pobyt v cizině nedosažitelná nebo pokud onemocněla chorobou, která znemožňuje takové projednání,
- b) v rámci případové konference předem projednat důvody podání návrhu podle odst. 1 a zabývat se možnými způsoby jejich řešení; to neplatí, je-li zřejmé, že uspořádání případové konference by bylo nemožné nebo zjevně neúčelné,
- c) uspořádat případovou konferenci v průběhu řízení soudu o svěřeni dítěte do náhradní péče, pokud nebyla uspořádána podle písm. b) již před zahájením tohoto řízení; ustanovení písm. b) věty za středníkem platí obdobně,
- d) uskutečnit opatření sociálně-právní ochrany vyplývající z vyhodnocení situace dítěte a IPOD, zejména poskytnout nebo zprostředkovat poradenství a pomoc při výchově rodičům nebo jiným osobám odpovědným za výchovu dítěte, popřípadě uložit povinnost využít odborné pomoci podle § 12,
- e) zvážit uloženi výchovných opatření s hodnocením výsledků jejich využití.

Podávání návrhů OSPOD k soudu (§ 14)

(3) Součástí návrhu obecního úřadu obce s rozšířenou působností

a) podle § 14 odst. 1 je **zpráva pro soud o projednání a přijetí opatření** podle odstavce 2 písm. a) až d),

b) podle § 14 odst. 1 písm. c) až g) je **vyhodnocení, že důvodem podání návrhu nejsou pouze nedostatečné bytové poměry nebo majetkové poměry rodičů dítěte** nebo osob, kterým bylo dítě svěřeno do péče, jestliže jsou jinak tyto osoby nebo rodiče způsobilí zabezpečit řádnou výchovu dítěte a plnění povinností vyplývajících z jejich rodičovské zodpovědnosti.

DOPROVODNÁ NOVELIZACE OBČANSKÉHO SOUDNÍHO ŘÁDU - § 178:

„(3) Jestliže orgán sociálně-právní ochrany dětí nepodal soudu návrh na zahájení řízení ve věci péče soudu o nezletilé a ani nebyl v tomto řízení ustanoven dítěti jako opatrovník, **má orgán sociálně-právní ochrany dětí v řízení ve věci péče soudu o nezletilé postavení účastníka řízení.**

(4) Bylo-li řízení ve věci péče soudu o nezletilé zahájeno na návrh orgánu sociálně-právní ochrany dětí, **je soud povinen přezkoumat náležitosti návrhu stanovené zákonem o sociálně-právní ochraně dětí.** V případě, že návrh neobsahuje všechny stanovené náležitosti, vyzve předseda senátu usnesením orgán sociálně-právní ochrany dětí k doplnění návrhu a stanoví lhůtu pro toto doplnění. Ustanovení § 43 odst. 2 se nepoužije.“

Časové omezení rozhodnutí soudu – doprovodná novelizace zákona o rodině (§ 46 ZoR)

„(1) Jestliže je výchova dítěte vážně ohrožena nebo vážně narušena a jiná výchovná opatření nevedla k nápravě nebo jestliže z jiných závažných důvodů nemohou rodiče výchovu dítěte zabezpečit, může soud nařídit ústavní výchovu nebo dítě svěřit do péče zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc ... **Za vážné ohrožení nebo vážné narušení výchovy dítěte se nepovažují nedostatečné bytové poměry nebo majetkové poměry rodičů dítěte nebo osob, kterým bylo dítě svěřeno do péče, jestliže jsou jinak tyto osoby nebo rodiče způsobilí zabezpečit řádnou výchovu dítěte a plnit povinnosti vyplývající z jejich rodičovské zodpovědnosti.**

(2) Ústavní výchovu lze nařídit nejdéle na dobu 3 let. Ústavní výchovu lze před uplynutím 3 let od jejího nařízení prodloužit, jestliže důvody pro nařízení ústavní výchovy stále trvají. Trvání ústavní výchovy lze prodloužit opakovaně, vždy však nejdéle na dobu 3 let. Po dobu, než soud rozhodne o zrušení nebo o prodloužení ústavní výchovy, dítě zůstává v ústavní výchově, i když již uběhla doba dříve rozhodnutím soudu stanovená.

(3) Ustanovení odstavce 2 se obdobně použije i na dobu trvání a prodloužování rozhodnutí soudu o svěřeni dítěte do péče zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc.“

Časové omezení rozhodnutí soudu – přechodné ustanovení k novele zákona o rodině

Řízení o nařízení ústavní výchovy a řízení o výchovných opatřeních podle zákona č. 94/1963 Sb., zahájená a pravomocně neskončená přede dnem nabytí účinnosti zákona č. 401/2012 Sb., se dokončí a práva a povinnosti s nimi spojená se posoudí podle zákona č. 94/1963 Sb., ve znění účinném do dne 31. 12. 2012.

NOVÉ ČASOVÉ OMEZENÍ TRVÁNÍ ÚSTAVNÍ VÝCHOVY A SVĚŘENÍ DÍTĚTE DO PÉČE ZDVOP PODLE § 46 ZoR SE VZTAHUJE AŽ NA SOUDNÍ ŘÍZENÍ, KTERÁ BUDOU ZAHÁJENA PO 1. 1. 2013.

Kuratela pro děti a mládež (§ 31)

- Zavedení pojmu „sociální kuratela pro děti a mládež“ (zejména péče o děti uvedené v § 6 písm. c) a d) ZSPOD) a vymezení činností kurátora pro děti a mládež

„(2) Péče o děti uvedené zejména v § 6 písm. c) a d) je obecním úřadem obce s rozšířenou působností zabezpečována prostřednictvím **sociální kurately pro děti a mládež (dále jen „sociální kuratela“)**; sociální kuratela spočívá v provádění opatření směřujících k odstranění, zmírnění nebo zamezení prohlubování anebo opakování poruch psychického, fyzického a sociálního vývoje dítěte.

(3) Sociální kuratelu vykonává **kurátor pro děti a mládež, který je zaměstnancem obce s rozšířenou působností zařazeným do obecního úřadu obce s rozšířenou působností**. Kurátor pro děti a mládež se při výkonu sociální kurately prokazuje zvláštním oprávněním vydaným obecním úřadem obce s rozšířenou působností. Zvláštní oprávnění musí obsahovat jméno, popřípadě jména a příjmení kurátora, titul, označení zaměstnavatele a vymezení činností, které může vykonávat.“

Kuratela pro děti a mládež (§ 32)

„(4) Sociální kuratela se zaměřuje zejména na

- a) **analyzování situace v oblasti sociálně-patologických jevů** u dětí a mládeže a navrhování preventivních opatření,
- b) **účast na přestupkovém řízení** vedeném proti mladistvému v souladu se zákonem o přestupcích, **trestním řízení** vedeném proti mladistvému a **řízení o činech jinak trestných u dětí mladších 15 let** podle zvláštního právního předpisu²⁹⁾,
- c) **návštěvy dětí s nařízenou ústavní výchovou** z důvodu závažných výchovných problémů, dětí s uloženou ochrannou výchovou, **dětí vzatých do vazby a ve výkonu trestního opatření odnětí svobody** a rovněž rodičů těchto dětí,
- d) **spolupráci s příslušným střediskem Probační a mediační služby**, a to zejména při zjišťování poměrů mladistvého pro účely trestního řízení a u dětí mladších 15 let pro účely řízení o činech jinak trestných, a při výkonu opatření uložených dítěti či mladistvému podle zvláštního právního předpisu²⁹⁾,
- e) **pomoc dětem** uvedeným v písm. c) **po propuštění z ochranné nebo ústavní výchovy a po propuštění z výkonu trestního opatření odnětí svobody** s cílem působit k obnovení jejich narušených sociálních vztahů, jejich začlenění do rodinného a sociálního prostředí a k zamezení opakování protiprávní činnosti,
- f) **zajištění návazné péče dětem uvedeným v písm. c) i po dosažení zletilosti**, zejména dojde-li k prodloužení ústavní nebo ochranné výchovy; při zajištění návazné péče je kurátor pro děti a mládež povinen spolupracovat zejména s obcemi v samostatné i přenesené působnosti, s krajskou pobočkou Úřadu práce, s poskytovateli sociálních služeb a zařízeními pro výkon ústavní a ochranné výchovy.“

Další změny týkající se činnosti OÚORP

- Vypuštění úpravy **záznamu o úrazu dítěte** v § 10 odst. 5 až 7 + vypuštění navazující úpravy správního deliktu v § 59j.
- Souhlas s pobytem dítěte mimo ústavní zařízení nebo ZDVOP – § 30 odst. 1: Nově lze udělit souhlas s pobytem dítěte u rodiče nebo jiné fyzické osoby **až na dobu 30 dnů**.
- Spolupráce s věznicemi a detenčními ústavami - § 34 odst. 5: Věznice a detenční ústavy jsou povinny informovat OÚORP **o nástupu dítěte do výkonu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence a o tom, kdy bude dítě z výkonu odnětí svobody nebo ze zabezpečovací detence propuštěno**.

Další změny týkající se činnosti OÚORP

Sdělování údajů – dle § 51 odst. 4 a odst. 5 písm. a) OÚORP nově

- může sdělovat potřebné údaje **poskytovateli zdravotních služeb**,
- je povinen na žádost poskytnout údaje **intervenčnímu centru**,
- je povinen na žádost poskytnout údaje **obecní policii**.

Zákon č. 109/2002 Sb., ve znění zákona č. 333/2012 Sb.: **Ředitel zařízení má právo**

- požádat příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí o informace o poměrech v rodině dítěte, které bylo umístěno do zařízení, a je-li tomuto dítěti zprostředkovávána pěstounská péče nebo osvojení, také informace o postupu při tomto zprostředkování,
- na základě písemné žádosti nahlížet do spisové dokumentace vedené příslušným orgánem sociálně-právní ochrany dětí o dítěti umístěném v zařízení.

Další změny týkající se činnosti OÚORP

- **Spolupráce s pověřenými osobami a poskytovateli sociálních služeb – § 51 odst. 4 a § 53 odst. 1:**

OÚORP je povinen na vyžádání poskytnout pověřené osobě údaje potřebné pro poskytování sociálně-právní ochrany a poskytovateli sociálních služeb údaje potřebné pro poskytnutí sociální služby.

Poskytovatelé sociálních služeb jsou na výzvu OSPOD povinni sdělit **bezplatně údaje potřebné pro poskytnutí sociálně-právní ochrany dětí.**

- **Přestupky a správní delikty na úseku SPOD - § 59I:**

Obce s rozšířenou působností mají nově možnost svěřit projednávání přestupků a správních deliktů **komisi, která je starostou zřízena jako zvláštní orgán obce podle zákona o obcích.**

III.

NOVELA ZÁKONA O SOCIÁLNĚ-PRÁVNÍ OCHRANĚ DĚTÍ

OSOBY POVĚŘENÉ K VÝKONU SOCIÁLNĚ-PRÁVNÍ OCHRANY

Pověřené osoby

§ 48 odst. 2

Pověřené osoby mohou v sociálně-právní ochraně

....

- d) **uzavírat dohody o výkonu pěstounské péče** podle § 47b,
- e) **převzít zajišťování přípravy** žadatelů o zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče k přijetí dítěte do rodiny [§ 19a odst. 1 písm. c)], kterou jinak zajišťuje krajský úřad (§ 11 odst. 2), **provádět přípravy žadatelů o zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče, poskytovat odborné poradenství a pomoc** těmto žadatelům a poskytovat fyzickým osobám vhodným stát se osvojiteli nebo pěstouny a osvojitelům nebo pěstounům poradenskou pomoc související s osvojením dítěte nebo svěřením dítěte do pěstounské péče,
- f) **poskytovat osobě pečující, s níž uzavřely dohodu o výkonu pěstounské péče (§ 47b), výchovnou a poradenskou péči při výkonu pěstounské péče a sledovat výkon pěstounské péče;** pokud osoba pečující o tuto službu požádá, je pověřená osoba povinna výchovnou a poradenskou péči poskytnout,

....

Pověřené osoby

Změny v oblasti pověřování (§ 49 odst. 5 a násl.)

V případě, že žadatel žádá o vydání pověření ke **zřízení a provozování zařízení sociálně-právní ochrany**, které má být zřízeno v obvodu jiného krajského úřadu, je krajský úřad povinen požádat o vydání **závazného stanoviska** krajský úřad, v jehož obvodu má být zařízení zřízeno (+ vyjádření OÚORP). Totéž platí při **změně pověření**.

Krajský úřad nebo komise rozhoduje také o změně pověření k poskytování sociálně-právní ochrany

- a) jestliže pověřená osoba chce vykonávat **jinou činnost**, než je činnost, na kterou jí bylo vydáno pověření,
- b) jestliže chce sociálně-právní ochranu vykonávat **na jiném místě, než je uvedeno v rozhodnutí o vydání pověření**.

Přechodná ustanovení – bod 7-10 (lhůta 2 měsíce pro PO k oznámení všech míst činnosti; KÚ do 6 měsíců prověří, zda jsou v zařízení SPO splněny podmínky a zašle závazné stanovisko KÚ, který pověření vydal – tento vydá do 6, resp. do 8 měsíců rozhodnutí, ve kterém budou uvedena všechna zařízení, kde může být sociálně-právní ochrana pověřenou osobou vykonávána)

Pověřené osoby

Zvýšení požadavků na odbornou způsobilost

Požaduje se absolvování akreditovaných vzdělávacích kurzů pro sociální pracovníky podle zákona o sociálních službách v rozsahu nejméně **200 hodin** a praxe v oblasti péče o rodinu a dítě v trvání nejméně **2 roky**, jde-li o osoby, které

1. řádně ukončily vysokoškolské nebo vyšší odborné vzdělání v jiné oblasti studia nebo v téže oblasti studia, avšak v jiném zaměření, než je uvedeno v § 49a odst. 2 písmenu a) a b),
2. dosáhly středního nebo základního vzdělání, nebo
3. absolvovaly přípravu pro dobrovolníky organizovanou vysílající organizací, které byla udělena akreditace ministerstvem vnitra podle zvláštního právního předpisu, je-li tato příprava zaměřena na pomoc při péči o děti, mládež a rodiny v jejich volném čase.

Pověřené osoby – zařízení SPO (§ 39)

- Pro nadbytečnost se **ruší zařízení pro výkon pěstounské péče**
 - dohody o výkonu pěstounské péče budou mít všechny osoby pečující/v evidenci
 - zřizovatel může získat pověření k uzavírání dohod o výkonu PP
 - nad rámec zákona pak může být v dohodě upraven obdobný rozsah hmotné podpory a zajištění, které jsou dosud ze zákona garantovány pěstounům v zařízeních pro výkon pěstounské péče (tj. úhradu poměrné části nákladů na domácnost za svěřené děti, úhradu nákladů na vybavení, opravy a údržbu bytu nebo domu a úhradu jízdních výdajů pěstouna a svěřených dětí)
 - přechodné ustanovení (bod 5) - práva a povinnosti pěstounů a zřizovatelů zařízení, které vyplývají z dohod o výkonu pěstounské péče v zařízení uzavřených před nabytím účinnosti novelizace, s výjimkou povinnosti zřizovatele poskytovat pěstounovi z vlastních prostředků odměnu za výkon pěstounské péče nadále trvají

- § 39 odst. 2 - pověření k výkonu SPO bude vydáváno i zařízením SPO zřizovaným obcemi či kraji v samostatné působnosti

Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc

Omezení počtu dětí - § 42 odst. 3, 4

Počet dětí umístěných v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc nesmí přesáhnout 28 dětí, a to i v případě, že toto zařízení je umístěno ve více budovách; tento počet dětí může být překročen jen v případě, že do péče zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc budou svěřeni sourozenci. Ministerstvo práce a sociálních věcí může v odůvodněných případech na žádost zřizovatele zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc udělit **výjimku** z nejvýše povoleného počtu dětí umístěných v jednom zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc na nezbytnou dobu, jejíž délku zároveň určí.

Jeden zaměstnanec zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc **může současně zajišťovat osobní péči nejvýše o 4 děti** svěřené do péče zařízení.

Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc

Omezení doby pobytu - § 42 odst. 5

Délka pobytu dítěte v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc může trvat nejdéle po dobu

- a) **3 měsíců** od jeho umístění do ZDVOP **na základě žádosti zákonného zástupce dítěte**; v případě opakované žádosti zákonného zástupce o umístění dítěte v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc může být dítě přijato do péče zařízení v délce dalších 3 měsíců jen s předchozím písemným souhlasem OÚORP
- b) **6 měsíců**, je-li dítě umístěno ve ZDVOP **na základě žádosti OÚORP nebo na základě žádosti dítěte**, jestliže s pobytem dítěte vyslovil souhlas rodič nebo jiná osoba odpovědná za výchovu dítěte; výjimečně lze tuto dobu prodloužit v případě, že si rodiče nebo jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte prokazatelně upravují své poměry tak, aby mohli převzít dítě do osobní péče; celková doba nepřetržitého pobytu dítěte v zařízení nesmí přesáhnout dobu 12 měsíců,
- c) **stanovenou v rozhodnutí soudu o výchovném opatření podle § 13a nebo o svěřeni dítěte do péče zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc podle § 46 zákona o rodině.**

Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc – přechodné ustanovení

ZDVOP je povinno učinit opatření, aby nejpozději **do 31. 12. 2013 nepřesáhl počet dětí v zařízení počet dětí stanovený v § 42 odst. 3 a 4 zákona č. 359/1999 Sb.**, ve znění účinném od 1. 1. 2013, a aby **doba pobytu dětí v takovém zařízení nepřesáhla délku pobytu stanovenou v § 42 odst. 5 zákona č. 359/1999 Sb.**, ve znění účinném od 1. 1. 2013.

V případě, že do 31. 12. 2013 nedojde ke snížení počtu dětí a k úpravě délky pobytu dětí v péči ZDVOP tak, aby odpovídaly § 42 odst. 3 až 5 zákona č. 359/1999 Sb., ve znění účinném od 1. 1. 2013, je příslušný OSPOD povinen podat soudu **nejpozději do 30. 5. 2014** měsíců návrh na změnu výchovných opatření, popřípadě učinit jiná vhodná opatření na snížení počtu dětí a k úpravě délky pobytu dětí v tomto zařízení.

Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc

- § 42a odst. 1 písm. h) - zařízení je povinno **spolupracovat s rodinou** dítěte a poskytnout této rodině pomoc při vyřizování a zajišťování záležitostí týkajících se dítěte, zajistit jim terapii, nácvik rodičovských a dalších dovedností, které rodič nebo jiná osoba odpovědná za výchovu dítěte nezbytně potřebuje pro péči a výchovu dítěte, a to v souladu s individuálním plánem ochrany dítěte zpracovaným orgánem sociálně právní ochrany.
- § 42a odst. 3 – práva a povinnosti ředitele ZDVOP
- § 42a odst. 7 až 9 – úprava přemístění dítěte do jiného ZDVOP

Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc

Státní příspěvek pro zřizovatele ZDVOP (§ 42g odst. 3)

- a) náleží měsíčně za každé dítě ve výši **22 800 Kč**,
- b) se **snižuje o jednu třicetinu za každý den, v němž dítě pobývá mimo ZDVOP** a pobyt mimo toto zařízení trvá po dobu 2 po sobě jdoucích kalendářních dnů; den, ve kterém dítě odejde ze zařízení v době po patnácté hodině, nebo den, ve kterém se vrátí do zařízení před patnáctou hodinou, se do doby 2 dnů po sobě jdoucích nezahrnuje,
- c) náleží i po nabytí právní moci rozhodnutí soudu o nařízení ústavní výchovy dítěte umístěného dosud v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, jestliže je dítěti nadále poskytována péče v tomto zařízení, a to až do dne přijetí dítěte do příslušného zařízení pro výkon ústavní výchovy sjednaného obecním úřadem obce s rozšířenou působností podle § 28.

Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc

Státní příspěvek pro zřizovatele ZDVOP (§ 42g odst. 4)

Nárok na státní příspěvek zaniká

- a) dnem, kterým bylo zrušeno nebo **pozbylo platnosti rozhodnutí soudu**, kterým bylo dítě svěřeno do péče ZDVOP, nejde-li o případ uvedený v odstavci 3 písm. c); pokud dítě pobývá v péči zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc i po tomto dni, zaniká nárok na státní příspěvek **dnem, kdy dítě opustilo zařízení**, nebo
- b) za předpokladu, že dítě bylo svěřeno do ZDVOP na žádost orgánu sociálně-právní ochrany, zákonného zástupce nebo dítěte, **dnem, v němž obecní úřad obce s rozšířenou působností odeslal ZDVOP sdělení, že nadále nepovažuje umístění dítěte v tomto zařízení za důvodné.**

Standardy kvality sociálně-právní ochrany

Standardy kvality SPOD pro:

- orgány sociálně-právní ochrany
- pro pověřené osoby k NRP - dle § 48 odst. 2 písm. d) až f)
- zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc

Obsah standardů:

- standardy práce s klientem
- standardy personálního a organizačního zajištění sociálně-právní ochrany
- technicko-provozní zajištění sociálně-právní ochrany

§ 58b odst. 3 – zmocňovací ustanovení; § 9a odst. 4

IV.

NOVELA ZÁKONA O SOCIÁLNĚ-PRÁVNÍ OCHRANĚ DĚTÍ

NÁHRADNÍ RODINNÁ PÉČE

Založení dokumentace dítěte pro NRP (§ 21 odst. 1)

- OÚORP založí spisovou dokumentaci o dítěti pro účely zprostředkování NRP na základě **vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny** a na základě **IPOD**
- Spisovou dokumentaci založí **vždy**:
 - po podání návrhu soudu podle § 14 odst. 1 písm. a) až f)
 - po zahájení řízení soudu, které může vést k odebrání dítěte

Osvojení bez souhlasu rodiče (§ 68 ZoR)

Úprava shodná s novým občanským zákoníkem (§ 819 a § 820 zák. č. 89/2012)

- Sjednocení doby – **3 měsíce od posledního projeveného opravdového zájmu**
- **Poučení rodiče** o důsledcích nezájmu (od poučení musí uplynout minimálně 3 měsíce)
 - Nevyžaduje se, lze-li v chování rodiče spatřovat hrubé porušování jeho povinností
 - Nevyžaduje se, opustil-li rodič místo, kde se dříve zdržoval, aniž sdělil, kde se nyní zdržuje, a nepodařilo-li se ani za 3 měsíce zjistit místo, kde se rodič zdržuje
- Povinnost **poskytnout poradenství a pomoc rodiči**

Přechodné období: není, řízení zahájená a pravomocně neskončená se dokončí podle nové úpravy. Pravomocně ukončená řízení zůstávají v platnosti – Čl. IV přechodná ustanovení bod 2

Projednáání žádosti o zařazení do evidence žadatelů (§ 22 odst. 5 a 6)

- Pokud krajský úřad v průběhu řízení zjistí **závažné důvody, pro které nelze žadatele zařadit do evidence žadatelů** (zejména skutečnosti týkající se bezúhonnosti žadatele nebo jeho zdravotního stavu), **může rozhodnout o zamítnutí žádosti i před provedením odborného posouzení** žadatele v rozsahu stanoveném v § 27.
- Není tedy nutné dokončovat zbývající části odborného posouzení žadatele, např. provádět odborné psychologické vyšetření žadatele nebo zajišťovat žadateli absolvování odborné přípravy k přijetí dítěte do rodiny.

Přípravy (§ 11 odst. 2 písm. a/, b/)

- **Minimální rozsah příprav** (48 hod. pro osvojení a PP, 72 hodin pro pěstounskou péči na přechodnou dobu)
- Časový rozsah přípravy žadatelů, kteří přípravu již jednou dokončili, může krajský úřad snížit
- **Příprava dětí žijících v rodině** osob vhodných stát se osvojiteli nebo pěstouny; příprava dětí se provádí přiměřeně vzhledem k jejich věku, rozumové vyspělosti a v nezbytném rozsahu
- *Minimální rámec příprav upravuje vyhláška*

Zprostředkování náhradní rodinné péče (§ 24 odst. 1)

- **Ruší se zprostředkování na úrovni MPSV**
- **Při zprostředkování se přihlíží k:**
 - výsledkům odborného posouzení dítěte
 - výsledkům odborného posouzení žadatelů
 - vyhodnocení situace dítěte a jeho rodiny
 - plnění opatření vyplývajících z IPOD
- **Již se nepřihlíží k doporučení poradního sboru** (změny v činnosti poradních sborů)
- Pro účely zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče vyhledává krajský úřad pro děti vedené v evidenci tohoto krajského úřadu žadatele z evidence žadatelů vedené tímto krajským úřadem **a z evidence žadatelů vedené jiným krajským úřadem.**

Přijímání rozhodnutí v rámci procesu zprostředkování

K rozhodování o zprostředkování vhodné rodiny ke konkrétnímu dítěti z evidence krajského úřadu jsou přizváni:

- **Pracovník kraje** odpovědný za NRP
- **OSPOD dítěte** (odpovědnost za vyhodnocení situace dítěte a rodiny a tvorbu individuálního plánu)
- **OSPOD vytipované náhradní rodiny** (případně společně s tím, s kým je uzavřena dohoda o výkonu PP)
- V případě potřeby **další osoby** – lektor příprav, osoba pečující o dítě (vychovatel), psycholog ze zařízení

Mezinárodní osvojení (§ 22 odst. 8,9)

Jestliže krajský úřad nezprostředkuje osvojení:

- do 6 měsíců od zařazení dítěte do evidence, postupuje dokumentaci **dítěte** na ÚMPOD jen je-li ze všech okolností zřejmé, že dítěti:
 - nelze zprostředkovat **pěstounskou péči** ani **osvojení** v ČR,
 - nebo nelze předpokládat, že by v budoucnu mohla převzít dítě do péče **osoba dítěti příbuzná nebo jemu blízká**
- do 3 let od zařazení **žadatelů** do evidence, zpřístupní údaje z těchto evidencí ÚMPOD pro zprostředkování osvojení ve vztahu k cizině

Předpěstounská a předadopční péče (§ 19)

- Rozhoduje obecní úřad obce s rozšířenou působností (nebo ÚMPOD u osvojení z nebo do ciziny)
- Do předadopční a předpěstounské péče lze správním rozhodnutím umístit **též dítě z PPPD** (změna v § 19 odst. 1 ZSPOD a v § 45b odst. 2 a v § 69 odst. 2 ZoR)

Předpěstounská a předadopční péče (§ 19)

Možnost provést nové řízení:

OÚORP a ÚMPOD mohou kdykoli v době, po kterou je dítě svěřeno do předpěstounské či předadopční péče,

- ověřit, zda nedošlo **ke změně skutečností** rozhodných pro svěřením dítěte do výchovy jiných fyzických osob než rodičů nebo pro zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče, zejména zda jsou rodiče nebo jiné osoby dítěti blízké schopny a ochotny převzít dítě do své péče.
- **Zjistí-li takové skutečnosti, provedou nové řízení** (§ 101 správního řádu)

Pěstounská péče na přechodnou dobu

§ 45a zákona o rodině,

ZSPOD Hlava V - § 27a, odměny pěstouna § 47i - § 47j

- Evidence osob, které mohou vykonávat PPPD
- Rozhoduje soud na návrh OSPOD, dítě je možno svěřit jen osobám v evidenci; **formou předběžného opatření** lze nově u všech důvodů pro PPPD
- Soud přezkoumává každé 3 měsíce, zda trvají důvody umístění
- PPPD může trvat **nejdéle 1 rok** (výjimka u sourozenců, kteří nebyli do PPPD umístění společně)
- Nárok na odměnu pěstouna vzniká **okamžikem zařazení do evidence** (není vyplácena při přerušení zprostředkování)

Poradenství pro náhradní rodiny

(§ 11 odst. 1 písm. d), odst. 2 písm. c), § 48 odst. 2 písm. e), f))

- Obecní úřady obcí s rozšířenou působností, krajské úřady a pověřené osoby (*obdobné stávající úpravě*)
- Vyhláška upravuje minimální rozsah poradenství, které je osobě pečující nebo osobě v evidenci trvale nebo dočasně poskytováno při zajištění osobní péče o dítě svěřené do péče

Práva osob pečujících a osob v evidenci (§ 47a odst. 2)

§ 4a – legislativní zkratky osoba pečující (pěstoun, „předpěstoun“, osobně pečující poručník...) a osoba v evidenci (PPPD)

- **Pomoc se zajištěním osobní péče o dítě** v případě nemoci, vyřizování nezbytných osobních záležitostí apod. („překážky v práci“)
- **„Respitní péče“** – min.14 dní za rok pro dítě starší 2 let
- **Zprostředkování odborné pomoci** (terapeutické, psychologické apod.) min. 1x za 6 měsíců
- **Vzdělávání** – zprostředkování či zajištění bezplatné možnosti zvyšovat si znalosti a dovednosti v oblasti výchovy a péče o dítě
- **Podpora při udržování sounáležitosti dítěte s jeho rodinou** (zajištění místa a asistence při styku)

Povinnosti osob pečujících a osob v evidenci (§ 47a odst. 2)

- **Vzdělávání** minimálně 24 hodin ročně
- Udržování, rozvíjení a prohlubování sounáležitosti dítěte s osobami blízkými, zejména s rodiči; udržování **styku dítěte s rodiči** – dle IPOD a pokud soud nestanoví jinak
- Povinnost **umožnit sledování naplňování dohody**
- *Vyhláška upravuje obsah, zaměření a způsob zajištění zvyšování znalostí a dovedností v oblasti výchovy a péče o dítě pro osoby pečující a osoby v evidenci*

Dohody o výkonu pěstounské péče a správní rozhodnutí (§ 47a - § 47d, § 48 odst. 2)

- Práva a povinnosti osob pečujících a osob v evidenci - § 47a odst. 2 (minimální rozsah)
- **V dohodě či rozhodnutí se specifikují tato práva a povinnosti**, individualizují se na konkrétní rodinu a dítě/děti
- Dohoda o výkonu pěstounské péče je **veřejnoprávní smlouvou**, která se, až na odchylky stanovené v ZSPOD, řídí zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád.

Přechodné ustanovení: *práva a povinnosti dle § 47a odst. 2 u dětí svěřených do pěstounské péče před účinností novely – do 30. 6. 2013.*

Dohody - postup uzavírání (§ 47b odst. 1- 2, 4)

- OSPOD pěstounů **nabídne uzavření dohody** a informuje o možnosti uzavřít dohodu s jinými subjekty
- Osoba pečující a osoba v evidenci si může vybrat jiný subjekt, se kterým dohodu uzavře (se souhlasem „svého“ OSPOD) – **obecní úřad, jiný OÚORP, krajský úřad nebo pověřená osoba**
- O uzavření dohody s jiným subjektem je OSPOD pěstounů informován
- Pokud nedojde do 30 dnů od svěření prvního dítěte do péče osoby pečující či do 30 dnů od zařazení osoby do evidence osob, které mohou vykonávat PPPD – OSPOD pěstounů vydá **správní rozhodnutí**, kde upraví práva a povinnosti stanovené v § 47a odst. 2
- Dohoda je vždy v souladu s IPOD, přihlíží k zájmům a potřebám dítěte i pěstounů

Dohody o výkonu pěstounské péče

- **Pěstounská péče na přechodnou dobu**
 - dohoda o výkonu PPPD bez vztahu ke konkrétním dětem
 - do 30 dnů od zařazení do evidence
- **U jiných typů péče (pěstounská péče, předpěstounská, poručenská, řízení o ustanovení poručníka)**
 - do 30 dnů od svěření prvního dítěte do péče
 - s příchodem každého dalšího dítěte se dohoda může měnit dle jeho potřeb

Zařízení pro výkon pěstounské péče (přechodná ustanovení – čl. II odst. 5)

- **Dohody o výkonu pěstounské péče v zařízení zůstávají v platnosti**
 - Jen k dětem, které byly svěřeny před nabytím účinnosti zákona
 - Skončí nejpozději dnem ukončení péče u takových dětí

- **Změna dohody o výkonu pěstounské péče v zařízení na dohodu o výkonu pěstounské péče**

Dohled nad výkonem pěstounské péče (§ 47b odst. 5)

- Povinnost sledovat naplňování dohody nebo správního rozhodnutí
- Minimálně 1x za 2 měsíce povinnost být v osobním kontaktu
 - s osobou pečující
 - s dětmi svěřenými do její péče
- Podávání zprávy 1x za 6 měsíců příslušnému OSPOD pěstounů, je-li dohoda uzavřena s jiným subjektem

Výpověď dohody o výkonu pěstounské péče (§ 47c odst. 2-7)

Ze strany **osoby pečující**

- bez udání důvodů
- možnost uzavřít jinou dohodu s jiným subjektem

Důvody výpovědi ze strany **subjektu**

- pro závažné a opakované porušování povinností, ke kterým se osoba pečující nebo osoba v evidenci zavázala v dohodě
- pro opakované maření sledování naplňování dohody o výkonu PP
- pro odmítnutí přijetí dítěte do PPPD bez vážného důvodu

Role jednotlivých subjektů při výkonu pěstounské péče § 11, § 19 odst. 6, § 47a, § 47b, § 48 odst. 2, § 62 odst. 3)

▪ **OSPOD dítěte**

- IPOD
- práce s rodinou dítěte
- sledování vývoje dětí – návštěvy podle § 19 odst. 6, možnost požádat jiný OSPOD podle § 62 odst. 3

▪ **OSPOD pěstounů**

- uzavírá dohodu, dává souhlas s uzavřením dohody s jiným subjektem, vydává správní rozhodnutí
- dostává každých 6 měsíců zprávu o průběhu PP

▪ **Subjekt, se kterým je uzavřena dohoda**

- minimálně 1x za 2 měsíce je v kontaktu s pěstouny a dětmi v jejich péči, podává zprávu o plnění PP každých 6 měsíců
- práva a povinnosti z dohody

▪ **Krajský úřad**

Státní příspěvek na výkon pěstounské péče (§ 47d)

- **Na základě uzavření dohody o výkonu PP nebo vydání správního rozhodnutí.**
- Určen
 - na pokrytí nákladů vynakládaných na zajišťování pomoci osobám pečujícím, osobám v evidenci nebo svěřeným dětem
 - na provádění dohledu nad pěstounskou péčí
- **Výše: 48 000 Kč na kalendářní rok** (nebo podle počtu měsíců)
- Nejde o 48 000 Kč pro každou jednotlivou rodinu. Ze souhrnu státních příspěvků bude odpovědný subjekt zajišťovat nároky pro všechny rodiny (tzn. rodina s vyššími potřebami může vyčerpat služby v hodnotě 60 000 Kč, jiná rodina v hodnotě 30 000 Kč atd.)

Státní příspěvek na výkon pěstounské péče (§ 47d)

- Rozhoduje **krajská pobočka Úřadu práce podle sídla žadatele**
- Vyplácí se na běžný rok (do 60 dnů od právní moci rozhodnutí o jeho přiznání nebo do 15.2. u dohod trvajících z předchozího roku)
- V případě ukončení dohody (rozhodnutí) se vrací poměrná část, netrvala-li dohoda alespoň 6 měsíců
- V žádosti se uvádí seznam osob, se kterými je dohoda uzavřena / vydáno správní rozhodnutí + kopie dohod / správních rozhodnutí

Dávky pěstounské péče (§ 47e - § 47za)

- Úprava převzata ze zákona č. 117/1995 Sb. do zákona č. 359/1999 Sb.
 - **Příspěvek na úhradu potřeb dítěte** – dochází ke zvýšení (§ 47f)
 - **Odměna pěstouna**
 - **Příspěvek při převzetí dítěte** (jen u osob pečujících)
 - **Příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla** (jen u osob pečujících)
 - Nová dávka: **příspěvek při ukončení pěstounské péče** (25 000 Kč)

- Oprávněné osoby byly do 30. 11. 2012 formou sdělení upozorněny na fakt zániku nároku na dávku podle stávající právní úpravy a nutnost podat si novou žádost

- O dávkách pěstounské péče rozhoduje krajská pobočka Úřadu práce dle místa trvalého pobytu osoby pečující/v evidenci

Změny v odměnách pěstounů (§ 47i a násl.)

- Sjednocení odměn (*dosud „klasická“ odměna dle zák. č. 117/1995 Sb., odměna ve zvláštních případech, odměna pěstounů v zařízeních*)
- Odměna je posuzována jako **příjem ze závislé činnosti** pro účely daně z příjmů, pojistného na sociální zabezpečení, pojistného na úrazové pojištění a pojistného na všeobecné zdravotní pojištění
- V případě, že jsou oba manželé osobou pečující nebo osobou v evidenci, náleží odměna pěstouna pouze jednomu z nich
- Bez ohledu na druh odměny si mohou pěstouni přivydělávat

Výše odměn pěstouna (§ 47j)

Výše odměny pěstouna činí za kalendářní měsíc

- a) 8 000 Kč, je-li pečováno o jedno dítě
- b) 12 000 Kč, je-li pečováno o 2 děti
- c) 20 000 Kč
 1. je-li pečováno alespoň o 3 děti
 2. je-li pečováno alespoň o 1 dítě, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II, III nebo IV
 3. jde-li o osobu v evidenci, a to i v případě, že nepečuje o žádné dítě
- d) 24 000 Kč, pečuje-li pěstoun alespoň o jedno dítě v PPPD, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II, III nebo IV

Za každé další dítě svěřené do péče osoby pečující se odměna pěstouna podle písm. c) bodů 1 a 2 zvyšuje o 4 000 Kč. Za každé další dítě, které je osobě v evidenci svěřeno do jiné péče, než je PPPD, se odměna pěstouna podle písm. c) bodu 3 nebo písm. d) zvyšuje o 4 000 Kč.

Odměna pěstouna u prarodičů a praprarodičů dítěte (§ 47j odst. 3)

- V případě péče o 3 a více dětí nebo alespoň 1 dítě ve stupni závislosti II., III: nebo IV. – **odměna náleží pěstounům-prarodičům vždy**
- V ostatních případech odměna náleží pouze **v případech hodných zvláštního zřetele**, zejména:
 - S ohledem na sociální a majetkové poměry osoby pečující nebo osoby v evidenci a jejich rodiny
 - S přihlédnutím ke zdravotnímu stavu dítěte
- Pro účely rozhodnutí o přiznání odměny je krajská pobočka Úřadu práce povinna si vyžádat **vyjádření příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou působností (OSPOD dítěte)**
- **Nárok na ostatní dávky pěstounské péče mají pěstouni-prarodiče vždy**

DĚKUJEME ZA POZORNOST

Kontakty:

miloslav.macela@mpsv.cz

klara.trubacova@mpsv.cz

zuzana.zarasova@mpsv.cz

daniel.hovorka@mpsv.cz

adam.kristek@mpsv.cz

katerina.slesingerova@mpsv.cz